

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ

ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

Кафедра гісторыі беларускай літаратуры

ЛПІНІЦКАЯ Марыя Дзмітрыеўна

ВОБРАЗНА-СІМВАЛІЧНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ ПОМНІКАЎ ГЕРАІЧНАГА

ЭПАСУ І ГІСТАРЫЧНАЙ ПРОЗЫ Ў БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

ЭПОХІ РЭНЕСАНСУ

Анатацыя да магістарскай дысертацыі

спецыяльнасць 1-21 80 10 “Літаратуразнаўства”

Навуковы кіраўнік Жанна Вацлаваўна
Некрашэвіч-Кароткая,
доктар філалагічных навук,
дацэнт

Мінск, 2018

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ПРАЦЫ

Структура і аб'ём. Агульны аб'ём — 77 машынапісных старонак, спіс выкарыстаных крыніц уключае 61 пазіцыю.

Ключавыя словы: гераічны эпас, гістарычная проза, беларуска-літоўскае летапісанне, матыў, матыўная прастора, *translatio imperii*, аўтар, сістэма вобразаў, пазіцыя, дыспазіцыя, пазіцыянаванне, культурная памяць.

Аб'ект даследавання – помнікі гераічнага эпасу (“Пруская вайна” (1516) Яна Вісліцкага, “Радзівіліяда” (1592) Яна Радвана) і гістарычнай прозы (“Хроніка Літоўская і Жамойцкая”, “Хроніка Быхаўца”, “Хроніка...” Мацея Стрыйкоўскага) Беларусі XVI ст.

Прадмет даследавання – спосабы выражэння вобразна-сімвалічнага патэнцыялу помнікаў гераічнага эпасу і гістарычнай прозы ў літаратуры Вялікага Княства Літоўскага.

Мэта – выявіць спецыфіку мастацкіх сродкаў, якія дазваляюць стварыць вобразна-сімвалічны патэнцыял помнікаў гераічнага эпасу і гістарычнай прозы ў шматмоўнай літаратуры Беларусі XVI ст.

Метады даследавання: параўнальна-гістарычны метады, гісторыка-кантэкстуальны метады, герменеўтычны метады, структурны метады.

Актуальнасць і выбар тэмы абумоўлены тым, што ў папярэдніх даследаваннях вобразна-сімвалічны патэнцыял помнікаў комплекса не разглядаўся.

Навуковая навізна: разгледжаны вобразна-сімвалічны патэнцыял у рэчышчы рэканструкцыі матыўнай прасторы даўняга беларускага пісьменства, праз выяўленне матыву *translatio imperii*, а таксама праз прызму беларускай міфапаэтычнай сістэмы.

Атрыманя вынікі. Вызначана спецыфіка мастацкіх сродкаў выражэння вобразна-сімвалічнага патэнцыялу гераічнага эпасу і гістарычнай прозы Вялікага Княства Літоўскага XVI ст.

Практычная значнасць. Матэрыялы магістарскай дысертацыі могуць быць выкарыстаны ў навучальным працэсе пры падрыхтоўцы дыпломных работ, рэфератаў і курсавых работ па старажытнай літаратуры Беларусі (XVI ст.).

Магістарская дысертацыя напісана самастойна.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Структура и объем. Общий объем – 77 машинописных страниц, список использованных источников включает 61 позицию.

Ключевые слова: героический эпос, историческая проза, белорусско-литовское летописание, мотив, мотивные пространство, *translatio imperii*, автор, система образов, позиция, диспозиция, позиционирование, культурная память.

Объект исследования – памятники героического эпоса (“Прусская война” (1516) Яна Вислицкого, “Радзивиллиада” (1592) Яна Радвана) и исторической прозы (“Хроника Литовская и Жемойтская”, “Хроника Быховца”, “Хроника...” Матея Стрыйковского) Беларуси XVI в.

Предмет исследования – способы выражения образно-символического потенциала памятников героического эпоса и исторической прозы в литературе Великого Княжества Литовского.

Цель – выявить специфику художественных средств, позволяющих создать образно-символический потенциал памятников героического эпоса и исторической прозы в многоязычной литературы Беларуси XVI в.

Методы исследования: сравнительно-исторический метод, историко-контекстным метод, герменевтический метод, структурный метод.

Актуальность и выбор темы обусловлен тем, что в предыдущих исследованиях образно-символический потенциал памятников комплексно не рассматривался.

Научная новизна: рассмотрен образно-символический потенциал в русле реконструкции мотивного пространства старобелорусской письменности через выявление мотива *translatio imperii*, а также через призму белорусской мифопоэтической системы.

Полученные результаты. Определена специфика художественных средств выражения образно-символического потенциала героического эпоса и исторической прозы Великого Княжества Литовского XVI в.

Практическая значимость. Материалы магистерской диссертации могут быть использованы в учебном процессе при подготовке дипломных работ, рефератов и курсовых работ по древней литературе Беларуси (XVI в.).

Магистерская диссертация написана самостоятельно.

GENERAL CHARACTERISTIC OF WORK

Structure and volume. The total volume of — 77 typewritten pages, the list of used sources includes 61 nominations.

Key words: heroic epic, historical prose, belarusian-lithuanian chronicles, motive, motivic space, *translatio imperii*, the author, imaginative system, position, disposition, positioning, cultural memory.

The object of the research is epic poems (“The Prussian War” (1516) by Jan Vislitsky, “Radziviliaada” (1592) by Jan Radwan) and historical prose (“Chronicle of the Grand Duchy of Lithuania and Samogitia”, “Bychowiec Chronicle”, “Chronicle...” by Macej Strykowski) of Belarus XVI ст.

The subject of the study is ways of expression is figurative-symbolic potential of monuments of the heroic epic and historical prose in the literature of the Great Duchy of Lithuania.

The aim of the research is to reveal the specifics of the artistic means to create figurative and symbolic potential of the monuments of the heroic epic and historical prose in a multilingual literature of Belarus of the XVI century.

Methods of research: comparative-historical method, historical and contextual method, the hermeneutic, structural method.

The relevance and the topic choice are due to the fact that the imaginative and symbolic potential of monuments were not considered in previous studies comprehensively.

The scientific novelty. The paper is analysed to the figurative and symbolic potential in accordance with the reconstruction of the motivic space ancient literacy of Belarus by identifying motive *translatio imperii* and through the prism of the Belarusian mythopoetic system.

Results. The specificity of the artistic means are identified of expression figurative and symbolic potential of the heroic epic and historical prose of the Grand Duchy of Lithuania in XVI.

Practical significance. The materials of the master's thesis can be used in the educational process in the preparation of diploma papers, abstracts and coursework on belorussian literature of the ancient period of the XVI century.

The master's thesis is written independently.